

УДК 343.985:351.74

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.17.43>

ОГЛЯД МІСЦЯ ПОДІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ НЕЗАКОННИМ ПОВОДЖЕННЯМ ІЗ НЕБЕЗПЕЧНИМИ МАТЕРІАЛАМИ

Швець Андрій Володимирович,
аспірант кафедри криміналістичного
забезпечення та судових експертиз
(Національна академія внутрішніх
справ, м. Київ, Україна)

Актуальність статті полягає у тому, що кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним поведженням із небезпечними матеріалами, а саме у сфері обігу радіоактивних, хімічних, біологічних та ядерних матеріалів, відносяться до нових видів протиправної діяльності і полягають у застосуванні або погрозі застосування радіоактивних, хімічних, біологічних та ядерних матеріалів або забруднюючих пристроїв на їх основі для досягнення соціальних, економічних чи політичних цілей. Огляд місця події, як правило, належить до числа слідчих дій, зволікання з проведенням яких може спричинити зміну обстановки, зникнення слідів кримінального правопорушення або особи, якою він був учинений, предметів, які можуть стати згодом речовими доказами, тощо. У статті узагальнено організацію і тактику проведення огляду місця події у разі вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поведженням із небезпечними матеріалами. Огляд місця події доцільно поділити на три етапи: підготовчий, робочий, заключний. Підготовчий (підготовка до огляду) етап складається з двох стадій: підготовка до виїзду на місце події; підготовка на місці події. Робочий етап окреслює проведення загального та детального огляду. Тактика огляду місця події на робочому етапі передбачає загальну (статичну) та детальну (динамічну) стадії огляду. Під час проведення загального огляду місця вчинення кримінального правопорушення, пов'язаного з незаконним поведженням з небезпечними матеріалами, слідчому необхідно виявити та зафіксувати розташування місця події (місця, де перебував потерпілий, правопорушник), указавши повну адресу, ділянку вулиці, місцевості; якщо кримінальне правопорушення вчинено за межами міста, необхідно зробити прив'язку до нерухомих орієнтирів. На заключному етапі слідчий складає протокол огляду місця події, необхідні плани, схеми, креслення, упакує об'єкти, вилучені з місця події, у тому числі вживає заходи щодо збереження об'єктів, які мають доказове значення та які неможливо вилучити з місця події, а також вживає заходи щодо заяв, які надійшли від учасників огляду та інших осіб під час його проведення.

Ключові слова: небезпечні матеріали, кримінальне правопорушення, розслідування, слідчі (розшукові) дії, огляд місця події.

CRIME SCENE EXAMINATION DURING INVESTIGATION OF CRIMINAL OFFENCES INVOLVING ILLEGAL HANDLING OF HAZARDOUS MATERIALS

Shvets Andrii Volodymyrovych,
Postgraduate Student at the Department
of Forensic Support and Examination
(National Academy of Internal Affairs,
Kyiv, Ukraine)

The relevance of the article is that criminal offenses related to the illicit handling of hazardous materials, namely in the field of circulation of radioactive, chemical, biological and nuclear materials is a new type of illegal activity and is the use or threat of use of radioactive, chemical, biological and nuclear materials or contaminants based on them to achieve social, economic or political goals. Inspection of the scene, as a rule, belongs to the number of investigative actions, delay in which may lead to a change of circumstances, disappearance of traces of a criminal offense or the person to whom it was committed, items that may later become material evidence and so on. The article summarizes the organization and tactics of inspection of the scene in the commission of criminal offenses related to illegal handling of hazardous materials. The review of the scene should be divided into three stages: preparatory, working, final. Preparatory (preparation for the inspection) stage consists of two stages: preparation for departure to the scene; on-site training. The working stage outlines the general and detailed review. Tactics of site inspection at the working stage involves general (static) and detailed (dynamic) stages of inspection. During the general inspection of the place of commission of a criminal offense related to illegal handling of hazardous materials, the investigator must identify and record: the location of the scene (place where the victim was, the offender), indicating the full address, street, area; if the criminal offense was committed outside the city, it is necessary to link to fixed landmarks. At the final stage, the investigator draws up a report of the inspection of the scene, the necessary plans, diagrams, drawings, packs the objects removed from the scene, including taking measures to preserve objects that have probative value and cannot be removed from the scene, as well as take action on applications received from survey participants and others during the survey.

Key words: dangerous materials, criminal offense, investigation, investigative (search) actions, inspection of the scene.

Постановка проблеми. Кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним поводженням із небезпечними матеріалами, а саме у сфері обігу радіоактивних, хімічних, біологічних та ядерних (РХБЯ) матеріалів, відносяться до нових видів протиправної діяльності і полягають у застосуванні або погрозі застосування радіоактивних, хімічних, біологічних та ядерних матеріалів або забруднюючих пристроїв на їх основі для досягнення соціальних, економічних чи політичних цілей.

Огляд місця події, як правило, належить до числа слідчих (розшукових) дій (СРД), зволікання з проведенням яких може спричинити зміну обстановки, зникнення слідів кримінального правопорушення або особи, якою він був учинений, предметів, які можуть стати згодом речовими доказами, тощо. Зокрема, цим і зумовлений той факт, що огляд місця події на відміну від інших СРД у невідкладних випадках може бути проведений до внесення відомостей до ЄРДР, що, відповідно до ч. 3 ст. 214 КПК, здійснюється негайно після завершення огляду [1].

Стан дослідження. Окремі проблеми забезпечення безпеки в міжнародному та національному правових просторах, а також окремі боки боротьби з можливістю

потрапляння небезпечних матеріалів у сферу, нерегульовану нормами права, були об'єктами уваги низки вітчизняних учених: О.В. Маслюка (2019), С.П. Митича (2019), М.О. Торбєєва (2019), С.А. Новачука (2020).

Вагомий внесок згаданих учених у розроблення проблематики є безперечним, однак, незважаючи на наявність науково-практичних розробок у галузі радіаційної безпеки, отруйних і сильнодіючих речовин та теоретичного розкриття окремих криміналістичних боків злочинності у сфері обігу небезпечних матеріалів, усі вони безпосередньо не торкалися її комплексного криміналістичного дослідження й тактики проведення окремих СРД, зокрема огляду місця події.

Мета наукової статті. Ураховуючи наведене, метою статті є дослідження процесуальних і тактичних особливостей проведення огляду місця події під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із небезпечними матеріалами.

Виклад основного матеріалу. *Огляд місця події* – це СРД, яка полягає у дослідженні матеріальної обстановки місця вчинення кримінального правопорушення шляхом безпосереднього особистого його сприйняття слідчим, прокурором, іншими учасниками огляду з метою виявлення, фіксації та вилучення слідів кримінального правопорушення й інших речових доказів, з'ясування механізму події та інших обставин, що мають значення для кримінального провадження [2, с. 415].

Загальним завданням огляду місця події є встановлення механізму події в усіх його деталях, тобто вирішення питання про те, що саме й як відбулося на місці події. Водночас загальне завдання огляду місця події поділяється на низку окремих завдань: вивчення та фіксація обстановки огляду місця події; встановлення характеру впливу правопорушника на навколишнє середовище; виявлення, фіксація і вилучення слідів кримінального правопорушення та правопорушника; виявлення правопорушника і мотивів кримінального правопорушення; встановлення причин та умов, які сприяють учиненню кримінального правопорушення; отримання необхідних даних для здійснення подальших СРД.

Уся діяльність з організації та проведення огляду місця події у разі вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із небезпечними матеріалами, поділяється на три етапи: підготовчий, робочий, заключний.

1. Підготовчий (підготовка до огляду) етап складається з двох стадій:

1.1. Підготовка до виїзду на місце події, що передбачає: уточнення отриманих вихідних даних про подію; визначення складу учасників огляду, створення слідчо-оперативної групи (СОГ); перевірку готовності техніко-криміналістичних та інших технічних засобів.

1.2. Підготовка на місці події, де головна роль належить слідчому: прийняття заходів з охорони місця події; надання допомоги потерпілим (виклик швидкої допомоги, самостійне транспортування до медичного закладу тощо), інших заходів, спрямованих на послаблення негативних наслідків або їх ліквідацію; уточнення наявної початкової інформації; складання плану дій та його коригування в процесі проведення огляду; видалення сторонніх осіб і забезпечення охорони місця події; залучення понятих; коротке опитування потерпілих, очевидців; проведення, за необхідності, невідкладних ОРЗ із метою затримання правопорушника; розподіл обов'язків між учасниками СОГ на підставі плану (або одночасно з його уточненням чи розробленням).

При цьому спеціаліст разом зі слідчим додатково повинен з'ясувати: які сліди вже виявлено, позначити їх спеціальними або підручними вказівниками, забезпечивши їх збереження; які зміни відбулися в початковій обстановці місця події (провести орієнтовну та оглядову фотозйомку місця події); доцільність залучення додаткових

спеціалістів або пересувної лабораторії; визначити доріжки пересування уповноважених на проведення огляду учасників СОГ, понятих тощо.

2. Робочий етап складається із загального та детального огляду.

2.1. Стадія загального огляду передбачає: орієнтування на місці події, проведення попереднього огляду, визначення його меж, сприйняття обстановки у цілому і в нерухомому стані; здійснення орієнтуючої, оглядової фотозйомки; визначення вихідної точки огляду (умовного центра, периферії), коригування плану дій, послідовності, вибір необхідних техніко-криміналістичних засобів; визначення методів обстеження місця події, які поділяються на види: а) за характером дослідження: статичний і динамічний; б) за охопленням обстановки: вибірковий (або суб'єктивний) і суцільний (або об'єктивний); в) за глибиною дослідження: загальний і детальний; г) за послідовністю дослідження (застосування засобів): концентричний – від умовної периферії до умовного центру (по спіралі, що згортається); ексцентричний – від центру до периферії (по спіралі, що розгортається); фронтальний (або лінійний) – від однієї межі до іншої; секторний, вузловий; огляд за квадратами, прямокутниками тощо.

2.2. На стадії детального огляду: з використанням вибраних методів і техніко-криміналістичних засобів планомірно й ретельно, щоб нічого не було пропущено, обстежують обстановку та всі об'єкти, що знаходяться на місці події, встановлюють їх місцезнаходження, взаєморозташування стосовно двох орієнтирів, форму, розміри, особливості (усе, що може мати значення для розслідування кримінального правопорушення); здійснити вузлову та детальну фотозйомки; окремі об'єкти вилучають, пакують.

На цій стадії отриману інформацію аналізують і оцінюють (звичайно, така дія проводиться й раніше). На підставі цієї інформації висуваються версії про характер події у цілому та окремі її обставини (особу правопорушника, мотив, спосіб учинення тощо). Необхідно звернути увагу на ті обставини, які суперечать висунутій версії та звичайному для такої ситуації перебігу, розвитку події. Вони можуть бути підставою для висунення версії про інсценування кримінального правопорушення.

До речі, у досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із небезпечними матеріалами, на місці події спеціаліст повинен, насамперед, застосовувати неруйнівні методи виявлення слідової інформації, а в разі недосягнення позитивного результату – руйнівні. Перед застосуванням руйнівних методів повинен отримати від слідчого згоду на їх застосування та визначити пріоритет слідової інформації, що підлягає виявленню, для подальшого проведення досліджень у лабораторних умовах.

3. На заключному етапі огляду місця події слідчий: складає протокол огляду місця події та необхідні плани, схеми, креслення (спеціаліст при цьому надає допомогу в описі слідів); упаковує об'єкти, вилучені з місця події (спеціаліст також надає допомогу слідчому під час упакування вилучених слідів, зліпків та інших речових доказів); уживає заходи щодо збереження об'єктів, які мають доказове значення та які неможливо вилучити з місця події; вживає заходи щодо заяв, які надійшли від учасників огляду та інших осіб під час огляду місця події.

При цьому для вдосконалення науково-технічного забезпечення початкового етапу досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із небезпечними матеріалами, з огляду на зарубіжний досвід, доцільно запровадити використання сучасних науково-технічних засобів. Зокрема, поширений у галузі архітектури та сфері кримінального судочинства західноєвропейських країн та США лазерний сканер FARO® Laser Scanner Focus^{3D}, який

є продуктом Американської глобальної світової компанії у секторі нових технологій FARO Technologies Inc, що виробляє мобільні системи для обмірів і 3D-візуалізації.

Ураховуючи те, що зазвичай місце події за фактом незаконного поводження з небезпечними матеріалами є складною комбінацією різноманітних об'єктів та предметів навколишнього середовища, з упевненістю можна сказати про перспективу його використання під час досудового розслідування, а саме для фіксації огляду місця події. Тим паче що нині лазерами Focus^{3D} уже оснащені пересувні криміналістичні лабораторії ДНДЕКЦ МВС України, а про методику фіксації обстановки на місці події, що ґрунтується на технології лазерного сканування, у своїх наукових працях вже згадували Ю.Ю. Орлов [3], Р.М. Шехавцов [4], Д.М. Тимчишин [5], П.Д. Біленчук [6].

Для повного розуміння ефективності та доцільності його застосування під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із небезпечними матеріалами, зазначимо, що цей науково-технічний засіб є найменшим і найлегшим у світі високошвидкісним 3D-сканером для детального вимірювання та призначений для наземного лазерного сканування. Принцип його дії заснований на використанні лазерної технології високоякісного цифрування навколишніх предметів, створення деталізованого тримірного зображення складних об'єктів за кілька хвилин та передачі форми і точних розмірів об'єктів будь-якої складності. Результатом сканування є фотореалістичний тривимірний образ навколишнього простору у вигляді хмари точок сканованого об'єкта – своєрідної 3D-фотографії, де кожна точка має чітко визначені свої координати з точністю, вказаною у характеристиках сканера. Завдяки сенсорному екрану керувати сканером так само просто, як і цифровою камерою [5, с. 125–126].

Технологія роботи забезпечує те, що лазерний промінь цього науково-технічного засобу рухається по об'єктах місця події, а зчитувальний пристрій аналізує відбиті від них промені, визначаючи відстань до об'єктів і в поєднанні з даними обертів приладу створює впорядковані зрізи простору. Декілька мільйонів таких 3D-зрізів створюють тривимірний образ місця події, а інтегрована цифрова фотокамера дає змогу відобразити кольорові скани. Дані сканування записуються на карту SD, що значно полегшує їх перенесення на комп'ютер. Записавши отримане за допомогою сканера 3D-зображення місця події на CD-диск, матимемо ще один додаток до протоколу огляду разом із фотознімками, матеріалами звукозапису, відеозапису, планами, схемами та іншими матеріалами.

Таким чином, ураховуючи те, що технічні можливості FARO® Laser Scanner Focus^{3D} дають можливість із високою точністю фіксувати предмети у просторі, а для встановлення механізму кримінального правопорушення 3D-модель місця події з використанням тримірного проектування уможливить обстеження місця події з різних позицій, із різним ступенем деталізації та дасть змогу провести необхідні дослідження, то цей науково-технічний засіб необхідно використовувати у кримінальному провадженні [5, с. 126].

Аналіз кримінальних проваджень, розслідуваних за фактом незаконного поводження з небезпечними матеріалами, показав, що під час проведення огляду місця події й оформлення його результатів були допущені такі недоліки: неповний опис у протоколі огляду обстановки місця події (17,5%); відсутність при цьому належної послідовності (10,4%); неточний і неповний опис виявлених слідів, а також інших речових доказів (12,8%); не були вилучені виявлені та описані в протоколі речові докази (4,9%); не проводилися необхідні виміри (7,1%), фото-, відеозйомка (14,2%); фотографування проводилося, але знімки відсутні або незадовільні за якістю (9,4%); не склалися або були незадовільні за якістю плани і схеми (23,7%).

Кримінально-процесуальне законодавство України не обмежує перелік СРД, для участі в проведенні яких може бути залучений фаховий спеціаліст, більше того, у разі вчинення кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із небезпечними матеріалами, його роль є дуже важливою, урахувавши її особливий характер та ступінь суспільної загрози. У процесі розкриття такого роду кримінальних правопорушень основною метою залучення спеціаліста є використання його знань та регламентів поводження з небезпечними матеріалами під час їх виявлення, ідентифікації, вилучення та пакування як речових доказів.

Необхідно також пам'ятати, що залучення таких спеціалістів є важливим елементом забезпечення нормативних та медико-санітарних обмежень під час поводження з ДІВ учасників СРД, згідно з вимогами Норм радіаційної безпеки України [7] та Основних санітарних правил України [8].

Так, під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із незаконним поводженням із радіоактивними матеріалами, огляду із залученням спеціалістів можуть підлягати різноманітні об'єкти: огляд місця події: місце затримання чи вилучення радіоактивного матеріалу, службових приміщень підприємства тощо; огляд приміщень та ділянок місцевості, які не є місцем події, але в силу різних обставин зазнали радіаційного впливу вилученого радіоактивного матеріалу; огляд предметів кримінального правопорушення: радіоактивні матеріали, пристосування для їх зберігання та перевезення тощо; огляд жертв опромінення чи трупа.

Згідно з ч. 1 ст. 98 КПК України, речовими доказами є матеріальні об'єкти, які були знаряддям учинення кримінального правопорушення, зберегли на собі його сліди або містять інші відомості, які можуть бути використані як доказ факту чи обставин, що встановлюються під час кримінального провадження, у тому числі предмети, що були об'єктом кримінально-протиправних дій, гроші, цінності та інші речі, набуті кримінально-протиправним шляхом або отримані юридичною особою внаслідок учинення кримінального правопорушення [1].

При цьому під час огляду місця події за фактом незаконного поводження з радіоактивними матеріалами необхідно проводити перевірку на наявність вибухових пристроїв, за допомогою яких можливе здійснення їх розпилення шляхом вибуху.

Після перевірки на наявність вибухового пристрою слід провести роботу з виявлення та фіксації слідової інформації, яка може свідчити про наявність папілярних відбитків пальців рук, дезоксирибонуклеїнової кислоти, мікроскопічних частинок тощо.

Своєю чергою, вилучення, перевезення або захоронення радіоактивних матеріалів мають право здійснювати спеціальні підприємства, що мають ліцензії, сертифікати, дозволи відповідно до Закону України «Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії» [9]. Саме вони відповідають за організаційні заходи і забезпечення ядерної та радіаційної безпеки під час перевезення радіоактивних матеріалів.

Також необхідно здійснити огляд та перевірку отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів зі списком отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів, дії з якими дозволено, та додатково провести огляд (за необхідності вилучення чи ксерокопіювання) статутних документів, посадових інструкцій, звіряння чеків, контрактів, угод, товарно-транспортних накладних, документації на вивіз продукції з підприємства-виробника, складу, платіжних доручень, а також матеріалів перевірок відповідними державними органами щодо дотримання ліцензійних умов тощо.

Як рекомендації працівникам правоохоронних органів потрібно зазначити, що оскільки у даній ситуації порушуються правила відпуску отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів, то може мати місце порушення правил їх придбання, зберігання

й обліку. Під час огляду місця події на це може вказувати, зокрема: наявність великої кількості зазначених лікарських засобів у приміщенні або значне перевищення їх фактичної кількості порівняно з документально оформленим; їх місцезнаходження не в сейфі окремо від інших лікарських засобів або окремому приміщенні, як це передбачено правилами зберігання [10; 11], а в будь-якому іншому місці (шафах, шухлядах, особистих речах працівників аптеки, складу тощо); зберігання таких лікарських засобів без зовнішнього упакування, не у фабричній упаковці, невідповідність зовнішнього оформлення упакування його вмісту (номер партії, дата виготовлення, логотип і маркування виробника тощо) [10]; наявність грошових коштів (особливо великої кількості) поза касовим апаратом.

Окрім цього, про порушення правил придбання й обліку отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів може свідчити певна документація, виявленню, огляду і вилученню якої необхідно приділяти значну увагу: документація, що оформлюється під час надходження для реалізації (в аптечних установах) або для забезпечення лікувально-діагностичного процесу, проведення наукових досліджень (у лікувально-профілактичних, науково-дослідних установах) лікарських засобів: супровідні документи, накладні, прибуткові документи, реєстраційні журнали, що дають змогу встановити дату постачання, назву і лікарську форму, поставлену кількість лікарського засобу, назву й адресу постачальника; документація, що оформлюється під час списання, знищення, утилізації відходів лікарських засобів (до яких відносяться неякісні, із закінченим терміном зберігання, незареєстровані, фальсифіковані лікарські засоби) [12]; акт передачі лікарського засобу постачальникові або виробникові чи акт про знищення відходів лікарського засобу, де повинно зазначатися, які лікарські засоби передавалися, знищувалися (назва, виробник, номер серії, дата виготовлення, коли й звідки надійшли, кількість); документація, що оформлюється під час проведення інвентаризацій лікарських засобів: інвентаризаційні описи, відомості, акти контрольної перевірки інвентаризації цінностей, книга реєстрації контрольних перевірок інвентаризацій тощо; документація, що оформлюється під час переміщення, використання лікарських засобів, напівфабрикатів: у разі виготовлення лікарських засобів в умовах аптеки – журнал реєстрації окремих стадій виробництва, журнал і паспорт письмового контролю тощо; у разі списання лікарських засобів на хворих у лікувально-профілактичних установах – листки призначень цих хворих, їхні історії хвороби, амбулаторні картки поліклінічних відділень; документація, що оформлюється під час відпуску лікарських засобів. Наприклад, журнал обліку отруйних та сильнодіючих лікарських засобів, що підлягають предметно-кількісному обліку в установах охорони здоров'я, форму якого затверджено Наказом МОЗ України від 19 липня 2005 р. № 360 [13]; документація, що надається для придбання окремих категорій лікарських засобів та залишається в аптеці після їх відпуску (рецепти на придбання лікарських засобів, на виготовлення їх в умовах аптеки, а також вимога-замовлення на відпуск лікарських засобів лікувально-профілактичним і науково-дослідним установам).

Таким чином, після проведення огляду місця події, отримання упродовж доби та долучення до матеріалів кримінального провадження висновків обстеження небезпечних матеріалів заінтересованими органами державної влади зі звітом про ситуацію на місці події, результатами вимірів, характеристикою матеріалу чи об'єкта, рекомендаціями щодо заходів безпеки під час подальшого поводження з вилученим небезпечним матеріалом слідчий зобов'язаний провести ще низку інших СРД, зокрема допит свідка, потерпілого, підозрюваного, обшук, призначити судові експертизи тощо.

Висновки. Огляд місця події спрямований на пошук речових доказів та потребує від слідчого прискіпливого огляду усіх предметів й слідів, що можуть мати

значення для кримінального провадження, ретельного опису їх у протоколі СРД. Метою проведення огляду місця події є: з'ясування обстановки та обставин розслідуваного кримінального правопорушення; виявлення та фіксація речових доказів, слідів, предметів, що мають значення для кримінального провадження; перевірка показань потерпілого, підозрюваного, свідків про обставини кримінального правопорушення. Окрім детального опису в протоколі, місце події слід додатково фіксувати за допомогою сучасних науково-технічних засобів фіксації: фото- (лазерний сканер FARO® Laser Scanner Focus^{3D}), відеозйомка або із зображенням схеми, плану, малюнків, креслення тощо.

Тактика огляду місця події на робочому етапі передбачає загальну (статичну) та детальну (динамічну) стадії огляду. Під час проведення загального огляду місця вчинення кримінального правопорушення, пов'язаного з незаконним поведінням із небезпечними матеріалами, слідчому необхідно виявити та зафіксувати розташування місця події (місця, де перебував потерпілий, правопорушник), указавши повну адресу, ділянку вулиці, місцевості; якщо кримінальне правопорушення вчинено за межами міста, необхідно зробити прив'язку до нерухомих орієнтирів.

Аналіз кримінальних проваджень показав, що під час проведення огляду місця події й оформлення його результатів були допущені такі недоліки: неповний опис у протоколі огляду обстановки місця події (17,5%); відсутність при цьому належної послідовності (10,4%); неточний і неповний опис виявлених слідів, а також інших речових доказів (12,8%); не були вилучені виявлені та описані в протоколі речові докази (4,9%); не проводилися необхідні виміри (7,1%), фото-, відеозйомка (14,2%); фотографування здійснювалося, але знімки відсутні або якість зображення не задовільна (9,4%); не склалися або були незадовільні за якістю плани і схеми (23,7%).

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
2. Криміналістика : підручник / В.В. Пясковський та ін. ; за заг. ред. В.В. Пяковського ; 2-е вид., перероб. і доп. Харків : Право, 2020. 752 с.
3. Орлов Ю.Ю. Застосування лазерного сканування під час огляду місця події. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2011. № 4(77). С. 196–201.
4. Шиканов В.И. Актуальные вопросы уголовного судопроизводства и криминалистики в условиях современного научно-технического прогресса. Иркутск : Иркут. ун-т, 1998. 190 с.
5. Тимчишин Д.М. Використання науково-технічних засобів у розслідуванні вбивств : дис. ...канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2014. 260 с.
6. Біленчук П.Д. Сучасні можливості використання лазерних технологій Focus3D у сфері кримінального судочинства. *Економіка, фінанси, право*. 2012. № 7. С. 26.
7. Норми радіаційної безпеки України. Офіційне видання. Київ : МОЗ України, 2009. 41 с.
8. Державні санітарні правила «Основні санітарні правила забезпечення радіаційної безпеки України» : Наказ МОЗ № 54 від 02 лютого 2005 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0552-05#Text>.
9. Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії : Закон України від 11.01.2000 № 1370-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1370-14#Text>.

10. Правила зберігання та проведення контролю якості лікарських засобів у лікувально-профілактичних закладах : Наказ МОЗ України від 16 грудня 2003 р. № 584. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0275-04#Text>.

11. Правила транспортування та зберігання ветеринарних препаратів, субстанцій, готових кормів, кормових добавок та засобів ветеринарної медицини : Наказ Мінагрополітики України від 13 серпня 2002 р. № 44. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-02#Text>.

12. Правила утилізації та знищення лікарських засобів : Наказ МОЗ України від 24 квітня 2015 р. № 242. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0550-15#Text>.

13. Правила виписування рецептів на лікарські засоби і вироби медичного призначення, Порядок відпуску лікарських засобів і виробів медичного призначення з аптек та їх структурних підрозділів, Інструкція про порядок зберігання, обліку та знищення рецептурних бланків : Наказ МОЗ України від 19 серпня 2005 р. № 360. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05#Text>.